

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRATIA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inscrise: un şir peţit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Hoţul de păgubaş.

Cazul neomenesc şi barbar dela Oradea-mare a avut răsunet şi în camera ungară. Deputatul nostru, d-l Dr. Ştefan C. Pop a adresat zilele trecute o interpelaţie în cameră în chestia teologilor eliminaţi, cerând desluşiri şi răspunsuri la 6 întrebări, referitoare la condamnarea fără cercetare a teologilor şi scoaterea lor bruscă din seminar.

Interpelaţia este cunoscută cetitorilor „Gazetei” şi noi n'avem decât să exprimăm mulţumită şi pe calea aceasta d-lui Dr. St. C. Pop, pentru serviciul ce l-a făcut în cauză. Prin interpelaţia dânsului străinătatea ajunge a se interesa şi a căuta informaţii asupra cazului şi se va vedea din nou sălbătăcia de moravuri a şovinistilor.

Interpelaţia s'a predat ministrului de culte şi învăţământ, conte Zichy, care la rândul său îşi va da răspunsul.

Nu ştim când va răspunde ministrul la interpelaţie, deoarece ce a pîrnat în obiceiurile miniştrilor unari faptul, că interpelaţiile, mai cu seamă cele neplăcute stăpînirii, zac cu lunile fără răspuns. Nici nu ştim cum şi ce va răspunde, deoarece cercetare nu s'a făcut, teologii au căzut jertfă furiei şovinismului superiorilor dela seminar şi comunicările, ce s'au publicat ca din partea rectoratului, îi scot de vinovaţi numai pe — teologii eliminaţi.

Curat vorba: Hoţul de păgubaş!

Dar să lăsăm pe ministrul şi să vedem, ce zice ceata şovinistilor? Constatăm, că şovinismul face spume la gură de mânie, pentru interpelaţia d-lui Dr. Pop. Îi este năcaz, că lucrul se aude în străinătate, că se discută şi că prin o eventuală cercetare ar ieşi la iveală nemernicia conducerii seminariale. Organul cel mai şovinist, am

putea zice buciumul şovinismului, „Bud. Hirl.” cel cu imperialismul maghiar în creerii învăpăiaţi, e foc de mânie pentru interpelaţie şi tăbăreşte cu furie în un articol din n-rul de Duminecă nu numai asupra d-lui Pop şi a teologilor, ci asupra întreg. poporului românesc, pe care din becişnic şi trădător nu-l mai scoate.

Am mai văzut asemenea articole prin ziarele iudeo-maghiare, am cetit calomniile şi injurături murdare la adresa poporului românesc, dar articolul semnalat aci, îşi găseşte mai rar părechea. Cu o perversitate proprie numai sufletelor josnice declară clasa inteligentă română şi în deosebi pe profesori şi învăţători, de stupizi, cari stau pe gradul cel mai jos al culturii, ne taxează şi ca rasă de ordin inferior (alacsonyrendű faj) şi tăbăreşte apoi asupra şcoalelor române, cerând exterminarea lor. Cu deosebire o pretinde aceasta faţă de şcoalele noastre medii, pe cari le consideră de totatătea cuiburi de ură şi agitaţie.

Scriitorul articolului, cu peana muiată în veniul urei, ne batjocoreşte şi calomniază, ne prezintă de antipatrioţi, duri şi sălbătaţi, ca de pe pedestalul, ce şi-l creiază pe temelii false să poată cere aplicarea următoarelor măsuri culturale: „Sporirea şcoalelor populare de stat, statificarea preparandiilor, controlarea severă a şcoalelor populare naţionaliste, şi sistarea şcoalelor medii naţionaliste, cari sunt totatătea cuiburi ale urei şi duşmăniei...”

Nu voim să ne ocupăm mai în detaliu cu cele deitate în articol la adresa noastră. Am spicuit numai câteva expresiuni, din cari să vede eclatant, de ce ură e stăpânit şovinismul faţă de noi şi cum, dacă i-ar sta în putinţă, ne-ar nimici tot ce biată avem pe teren cultural, ca astfel să asigure mai

bine calea maghiarizării, ce o are ca ţintă finală.

Infierăm însă modul, cum ne apostrofează ziarul amintit, respingem cu toată energia calomniile, bârfelile şi batjocurile adresate nouă pe nedreptul şi denunţăm lumii mari acest fel de scriere, acest mod de falsificare a adevărilor, care în urma urmelor nu asupra noastră aruncă umbră sinistră şi ruşinoasă, ci asupra celor ce să pretează la astfel de lucruri.

În chipul acesta am terminat cu partea calomniatoare şi plină de noroiu a articolului, dar mai avem de relevat două momente de interes.

În un singur lucru trebuie să dăm dreptatului „Bud. Hirl.” Să plânge adecă foaia că inteligenţa română demonstrează şi pe teren scial contra maghiarimii, inconjurând anume ori ce atingere socială cu ungurimea.

„A cânta în reuniunile române de cântări — se zice în articol — un cântec unguresc, a trage un „csárdás” la o petrecere română, chiar şi din complezanţă faţă de oaspeţii maghiari — lucruri de aceste sunt considerate ca păcate antinaţionale, pentru cari trădătorul becişnic de neam este infierat în articoli de fond şi boicotat pe terenul social...”

Da, așa este. Aci adevărul s'a spus. Nu vom admite în sanctuarele noastre sociale şi culturale să intre străinismul, — fie şi în chip de csárdás — şi vom inconjura ori ce atingere pe teren social cu societatea maghiară, din două motive principale.

Mai întâi compatrioţii noştri au să ştie, că noi nu suntem asemenea Jidanilor şi altor „vinituri” ce sosesc pe la noi zdrenţoşi şi cu „pinchelul” în spate şi cari sunt buni bucuriş şi se asimila cu ori care popor. În România s'ar face Români, în Germania să dau de Nemţi, în Ungaria jură, că sunt Unguri etc.

Noi nu suntem ca aceste lăpădături, fără patrie, fără limbă, fără nici un sentiment etic şi nobil. Noi avem limba noastră latină, sonoră, noi avem jocurile noastre naţionale, obiceiuri străvechi şi originale, poezii populare şi cântece duiioase, toate superioare celor maghiare. Aceste le-a păstrat şi cultivat poporul nostru prin veacuri, în mijlocul celor mai crunte urgii şi ţine la ele cu sfinţenie şi azi.

Dela floarea poporului românesc, dela inteligenţa lui, ar fi o adevărată crimă şi cea mai neagră trădare de neam, a nu grijii de curăţenia acestor clenodii străbune, a le lăsa să fie murdărite şi pângărite de influenţe străine — fie şi în chip de csárdás. Iată pentru ce nu lăsăm şi nu putem lăsa ca în bisericile noastre culturale şi sociale, candide şi curate, să intre curente nefireşti, streine şi destructive, cari ar altera originalitatea lor şi ar face din noi nişte ticăloşiţi şi neoameni.

Iar încât pentru incunjurarea a ori-ce atingere pe teren social cu compatrioţii maghiari, la aceasta motivul ni-l dau guvernele, diferitele autorităţi şi în general şovinismul. Nu ura faţă de poporul maghiar, care la noi nu există, ci alte consideraţii ne îndeamnă a ne feri de societatea maghiară.

Guvernele şi şovinistii lovesc zilnic în tot ce avem noi mai sfânt, ne batjocoresc naţionalitatea, prigonesc şi duşmănesc instituţiile noastre...

Ei bine, noi nu suntem câni cari să lingem mâna ce dă în noi zilnic şi ne palmuieşte. Noi avem demnitatea de-a nu ne umili faţă de aceia, cari ne privesc cu ochii rai şi batjocoritori. Aceasta să şi-o însemne odată pentru tot-deauna toţi şovinistii şi să nu se mire, că le inconjurăm cinstita lor societate.

Aceasta o pricepem cu toţii, ca un lucră natural şi logic şi e minimal, putem zice disparent nu-

mărul accelera, cari — bunăoară profesorul Moldován László şi soţii dela „Társalkodó kör” din Gherla — având sentimentele naţionale tocite, nu pot să se ridice până la nivelul priceperii acestui lucru simplu şi elementar, şi umblă prin noroiul umilinţii şi al dejosirii de sine.

Al doilea moment de relevat este obraznicia, cu care „Budapesti Hirlap” vrea să previe răspunsul ministrului Zichy. La încheierea articolului, ziarul provoacă pe ministrul să dea așa un răspuns, pe care „naţionalităţile să nu-l poată pune în fereastră”.

Nu ne impoartă mult răspunsul lui Zichy, căci probabil va fi întortochiat sau evasiv, dar am remarcat apucătura obraznică a ziarului imperialist, prin care vrea să influenţeze pe ministru. Este şi aceasta un semn al urei şi duşmăniei, de care e stăpânit şovinismul faţă de noi. — sm. —

Din camera ungară. Obstrucţia tehnică nu s-a început încă, şi — dacă e să dăm credinţă telegramelor de astăzi — vor renunţa la ea poate şi justişti. Înainte de-a se intra în ordinea zilei a luat cuvântul Apponyi, arătând motivele cari fac pe Kossuthiştii să renunţe la obstrucţia tehnică. Kossuthiştii nu vreau să pună piedeci tactice în calea reformelor militare. Deşi nu s'au luat dispoziţii legislative în ce priveşte rezerviştii suplimentari şi limba germană de serviciu, Khuen a dat astfel de asigurări de ordin moral, cari trebuie luate în serios.

O viud surprindere a produs vorbirea justiştilor Földes, care a cerut lui Khuen mai multe garanţii cu privire la reforma electorală. Khuen a răspuns îndată invitând pe Földes să-şi formuleze dorinţele şi a declarat, că bucuros va trata cu justişti asupra garanţiilor cerute.

Ochelarii.

Monolog pentru un bărbat tânăr.

După G. Berr, dela comedia franceză, de Horia Petra-Petrescu.

(Între sforţându-se din răspuneri să-şi ţină ochelarii pe nas. Vorbeşte, după ce i-a luat în mână):

Sunt sigur, că aveţi să mă întrebaţi pentru ce fac încercări zadarnice de a ţine ochelarii aştia în echilibru. Peste cinci minute s-a dus curiozitatea d-voastră la plimbare. Am să vă povestesc din fir în păr situaţia mea — una din cele mai penibile. De altfel trebuia să fie atât de penibilă, ca să am motiv să viu aici, înaintea d-voastră, şi să vă povestesc întâmplarea mea, unul public atât de numeros...

Acum cinci-spre-zece zile, când să mă ridic din aşternut, bag de seamă — svrrrr! — că sunt amoretat. De geaba îmi trag la pumni, să mă desmeticesc, de geaba deschid fereastra larg, de geaba mă spăl ca un nebun — nu-mi trece! Eram a-moretat şi pace. Amoretat de vecina mea, de-o văduvioară minunată, adorabilă, vă zic... de văduvioara, care umblă vecinic la negru. Nu-i prea învelşitor lucrul asta, dar îi stă bine! (după un restimp). N'aţi băgat de seamă cât de bine le stă negru la văduve? Poate

fiindcă este ceva inconsolabil în coloarea asta...

Îmi îmbrac deci mănuşile... negre, din delicateţe, şi bat discret la uşa ei. Conversaţia noastră a fost neuitată. Neuitată! Mă mărginesc să vă dau numai rezultatul.

— »Domnule, mi-a zis văduva mea, adecă nu a mea, ci văduva — căci, elavă Domnului, n'am murit! mă vedeţi în faţa d-voastră! — »Domnule, cererea d-tale mă măguleşte; dar... dar imaginea primului meu bărbat este prea apropiată în memoria mea ca să fiu ispitită de a-mi lua un al doilea.

Aţi auzit? Ei bine, n'aţi auzit bine. Ea mi-a spus-o așa: »Cererea d-tale mă flatează, dar imaginea primului meu bărbat este prea prezentă şi nu sunt tentată să-mi iau un al doilea. Flatez, prezent, tentat — », după cum simţiţi de sigur, văduva mea, care nu-i a mea, a cetit romane în franţuzeşte.

— »Pricep prea bine, madame, i-am spus eu liniştit, păstrându-mi calmul, »dar ar fi cu cale să faci o excepţie cu persoana mea, în favorul meu. Uite, m'a apucat azi dimineaţă, pe când mă sculam... svrrrr!... dragostea. De geaba am încercat să mă desmeticesc, de geaba am deschis fereastra larg...»

— »Dacă aş ceda, d-l meu, ar fi cu o condiţie atât de ciudată!...» (Publicului).

Iată de ce a fost neuitată scena, o să vedeţi... neuitată! Ei, n'auzim!

— »Bărbatul meu dintâiu, a continuat văduva mea, se numea Traian...»

— »N'am cunoscut cu numele acesta, doamnă, decât pe împăratul Traian, marele beliduce...»

— »N'a fost asta! Traian al meu mă iubea şi eu îl iubeam...»

— »Să trecem, Doamnă, să trecem peste asta!«

— »...Era dulce şi serviabil (iară franţuzoică!) Nu se întorcea nici odată după zece ore seara acasă. Dimineaţa îi aduceam ciocolata în pat şi el îmi zicea: »Merci!«, cu o voce atât de dulce! Avea o rană cicatrizată, pe umărul drept...»

— »Da, Doamnă, a fost un brav, dar...»

— »Şi ochelarii lui, D-le! Avea neşte ochelari admirabili, pe cari îi ţinea minunat pe nas. M'am întrebat întotdeauna cum de a putut ajunge la acest prodigios (franţuzoical), prodigios echilibru. El bine, dă-ţi silinţa să sameni lui Traian. Ia-ţi numele lui, ia-ţi înfăţişarea lui, ia-ţi figura lui, ca această a doua căsătorie a mea să-mi îpară o continuare a celei dintâi...»

— »Volumul al doilea?... Şi — ochelarii sunt indispensabili?«

— »Indispensabili, Doamnă!«
— »Dar văd minunat cu ochii mei!«
— »Nu face nimic. Voi vedea cu

atât mai bine. În ei era întreg Traianul meu! Iată, ţi-i dau, să-i încerci!...»

(După câţva timp).

N-am dreptate, când zic că am avut o conversaţie neuitată?

Am alergat la frizerul meu şi — după ce m-au uitat la portretele lui Traian — am dat poruncă să-mi facă un cap la Traian. Iată, am şi acum capul lui Traian. Hm, nu-i prost... I-am imprumutat numele, cu toate că nu e prea frumos să-ţi auzi în momente de dragoste supremă strigându-ţi numele: Ah, Traiane! Parcă-mi cade columna lui Traian din Roma peste cap. Traian! Şi ce diminutiv dragostos? Traianucă? Trai? Nucă? Auleo, să potriveşte ca nuca'n părete!... Ciocolata, dimineţile, în patul meu? Asta nu-i atât de neplăcut ca multe alte lucruri. Traian îi zicea: »Merci!«, cu vocea dulce — bine, am să-i spun şi eu cu vocea dulce: »Merci!« — »Mulţam!«

(cu vocea din cap)

— Merci!

Zău, mai bine:

(cu patimă)

— Aaah! merci!
Mai bine-mi place: «aaah! merci!», fiindcă zicând: (cu vocea din cap) »Merci!«, parcă stau să anunţ o staţiune, ca conductorii de tren.

În ce priveşte rana de pe umăr, nu mi-a părut indispensabilă; când o să fie în stare nevastă-mea să constate

că nu este la locul ei, o să fie prea târziu. (surâde) Evident, o să fie prea târziu. Rana, ciocolata — toate bune — dar ochelarii!... Ochelarii! Cu neputinţă să-i tin pe nas. Am încercat opt zile încheiate. Imposibil! Am scris atunci iubitei mele Cleopatra — am şi uitat să vă spun că o cheamă Cleopatra — câteva versuri. Nu mă pot reţine să nu vi le recitez... Le ştiu pe din stară...»

Unei doamne, care mi-a poruncit să port ochelari, cu toată că acest instrument optic îmi schimbă cu desăvârşire vederea:

Cu ochii mei te văd cum eşti, madamă, De ce doreşti acum să-mi-i sporesc? Când nu te-am pe-apropo? ngălbinesc Şi ochii-mi plâng ca într-o melodramă — Cu ochelari nu pot să te privesc...»

(Priveşte publicul timp îndelungat, cu satisfacţie).

Faci ce poţi!

Mi-a răspuns că ţine la ochelari. Cesă-i mai zici? Fiecare cu dorinţele sale! Dar dacă n'am eu arcuiala sprâncenelor potrivită cu a lui Traian?! Fiecare cu arcuiala sa!

Cu toate astea, de azi dimineaţă, am ajuns să ţiu ochelarii pe greabănul nasului fără să-mi schimb natura.

(Pune ochelarii pe nas şi face o faţă acră, grozavă).

Dacă tac, nu se cîntesc din loc;

Demonstrațiile antimaghiare continuă. Alături s-a ținut în Spalato o înfruntare în chestia evenimentelor din Croatia. După vorbirea deputaților Smolaka și Trumbik mulțimea a demonstrat pe străzi în contra Ungariei. În fața primăriei. Demonia arăsa un arșă de poliție. Poliția a arestat cinci demonstrații.

Externe. Roosevelt a declarat, că va accepta nominarea sala postului de președinte al Statelor-Unite, dacă îi se va oferi.

— In camera italiană s-a depus un proiect de lege privind la un credit extraordinar de 170 milioane spre scopurile războiului.

— In urma bombardării orașului Beirut de către vasele italiene, consiliul de miniștri turc a hotărât expulzarea Italianilor din Asia mică.

Presă turcească atacă pe italieni din cauza bombardării dela Beirut și numește această faptă o piraterie. Ziarul »Tanin« scrie între altele: »atacul dela Beirut nu va înspăimânta pe otomani, din contră îi va îndărji și mai mult. Nu mai e nici un motiv de a da ospitalitate Italianilor. Prin votul de aprobare al decretului regal, orice posibilitate de pace și de reconciliaune a dispărut. Fuler, dar mai cu seamă Germania, nu vor mai găsi nici un teren de înțelegere: nu vom primi pacea până când Tripolis nu va fi părșit de Italiani. Acțiunea flotei italiene nu va servi la nimic.

— Comisia bugetară din Duma a terminat examinarea bugetului incasărilor pentru 1912. Incasările ordinare au fost evaluate la 2.896.519.361 ruble și cele extraordinare la 5.400.000 de ruble. Se prevede, că bugetul din 1912 va da un excedent de 50 milioane.

— Trupele americane au primit ordinul de a trece granița mexicană dacă ar fi nevoie spre a înlătura bombardarea teritoriului american.

Din comitat. Bistrița-Năsăud.

— Petrecere pentru copii și serate în Năsăud. — Seară în Bistrița. — Despărțământul Bistrița al Asociațiunii. — Adunarea »Coroanei« — O societate de consum în Năsăud.

Bistrița, Febr. c.

In acest început de an 1912, s'au petrecut în acest colț depărtat de țară, evenimente importante, cari ne umplu inima de nădejdi frumoase și sufletească bucuria.

Anul nou ne-a aflat la cârma unei stăruitoare munci.

Să răspândesc învățături bune, să seamănă rodnică înțelepciune, să sprijinesc porniri bune, să înfăptuiesc idei nobile și luminoase.

Pentru de-a veni în ajutorul copiilor săraci dela școalele elementare rom. de băieți și fete din Năsăud, corpul didactic al acestei școale, a aranjat

în 3 Faur o petrecere pentru copii, care s'a încheiat cu succes atât moral cât și material foarte mulțumitor. Au participat la aceasta petrecere toți intelectualii și popor din Năsăud, sprijinind cu dragoste cauza copiilor săraci, rezultând un profit net de circa 200 coroane, care va șterge multe lacrimi, și va da multor copii lipsiți de mijloace bănești dar silitori, posibilitatea de-a cerceta mai departe cursurile școlare. Nu putem trece cu vederea fapta bună a doamnei Emilia Scridon, care sortând o frumoasă pernă de fotei, lucrată de mâna ei, a strâns pe seama aceluiaș scop 60 coroane.

In 10 Faur, meseriașii români din Năsăud, au aranjat o frumoasă serată, succasă în toate privințele, dovadă că sunt o falangă inteligentă și capabilă, și nu numai în atelier dar și în afară își înțeleg rostul. Poporul și intelectualii din Năsăud prin participarea în număr așa de considerabil, au dat dovadă eclatantă că pricep rostul vremurilor și știu aprecia silințele de solidarizare a meseriașilor. S'a reprezentat piesa »Lipitorile satului« foarte potrivită pentru aceste ținuturi cutropite și stăpânite de nesățioși lipitori perciunați.

In aceste ținuturi, închegarea și întărirea meseriașilor noștri e o importantă chestie economică, și credem că conducătorii noștri se vor îngrijii de soartea acestor copii ai muncii, harnici și cinștiți, cari au o misiune așa de importantă în îmbogățirea și bunăstarea neamului, sprijinindu-i și creându-le o viață mai ușoară.

Sâmbătă în 17 Faur, societ. de lectură a elevilor dela gimn. sup. rom. din Năsăud, a aranjat o serată publică foarte succasă, literară-muzicală, care a lăsat o adâncă impresie în cei prezenți. Având un program bogat și bine compus, ni s'a dat posibilitatea de-a ne forma o reală judecată despre educație corectă ce primesc tineretele odrasle la acest gimnaz, unde pe lângă îmbogățirea cunoștințelor necesare, se pune pond și pe înălțarea sufletului, cultivându-se bunele însușiri, îmbărbătându-se bunele porniri, talentele. A fost o plăcere sufletească aceasta serbare școlară, în care ni s'au declamat cu multă simțire versuri frumoase, am avut solo de flaut, violină, orcheastră, chiar și o piesă teatrală. Nu putem trece cu vederea pe tânărul student Nicorescu care ni s'a prezentat ca perfect cântăreț, iscusit pianist, bun violonist și chiar compozitor. La acest loc remarcăm munca neobosită a d-lui A. Bona căruia e rezervat educația muzicală a acestor tinere odrasle, muzical mai cu deosebire pe terenul muzicii noastre în aceste părți.

Tot Sâmbătă în 17 Faur, pentru sporirea fondului său, reuniunea română de cântări din Bistrița, a aranjat o familiară serată împreună cu buffet, în

sala reuniunii de cetire, care serata s'a bucurat de un succes neașteptat. Au fost puncte de cor, monoloage, solo de pian, flaut și un bogat buffet, care a satisfăcut toate gusturile, aducând reuniunii pe lângă o serată amuzantă, un spor de zece 200 coroane. Amintim munca zeloasă a damelor aranjatoare, în special a doamnei Victoria Dr. Pop, precum și bunătatea dragălașei domnișoare Anuța Colcer, care cu incusă-i mână, a cusut o frumoasă pernă, care a adus reuniunii peste 50 coroane.

Duminecă în 18 Faur a fost serata teatrală a meseriașilor români din Bistrița, la care s'au jucat piese de Alexandri, fiind foarte cercetată de intelectualii și popor. A produs bună impresie participarea comitelor și câțiva funcționari mai sus puși.

Despărțământul Bistrița al »Astreii« e în deplină muncă și înflorire, ținându-se conferențe regulate, oferind publicului tratatele cele mai varii și conștiințioase. S'au ținut până acum un ciclu de conferențe nu numai atrăgătoare dar și instructive din toate domeniile științelor, precedate de declamații, cântări, muncind și tinerii alături de bătrâni în dulce armonie. Laudă se cuvine harnicului său director Dr. G. Triuște, care cu atâta tact și zel, înfăptuiește o neprețuită misiune culturală și de solidarizare în aceste ținuturi depărtate. Ne-au conferențiat d-l Ion Corbu, interesant și instructiv teme de astronomie, d-l Gr. Pletoșu din câmpul vast al literaturii românești, trezindu-ne cu plăcuta sa predare, figuri de poezii uitate dar așa de iubite odinioară, ne-au conferențiat 2 profesori tineri și talentați din Năsăud, d-l Bichigean și Motoga din literatura noastră cu competența lor profesională, d-l A. Candale o interesantă lucrare despre educația modernă, d-l G. Stancu din domeniul istoriei noastre bisericesti, toate bine succese și aplaudate.

Mercuri în 21 crt, institutul de credit »Coroana« din Bistrița, un tânăr institut dar solid, activ și bine condus, și-a ținut adunarea, ea generală care a decurs în armonie esemplară. Din 1500 acții au fost reprezentate peste 1000, dovadă acționarii un viu interes. Acest institut având în frunte pe d-l Dr. G. Tripon, o nobilă inimă și ageră minte, își împlinește în aceste ținuturi cu adevărat rolul său economic sprijinind toate manifestările vieții economice, culturale, sociale, ajutând după puterile ei toate cauzele nobile, meseriași, popor, școli și biserici și toate întreprinderile bune, începătoare. Având un program de muncă bine determinat, o direcție sănătoasă, direcțiune și funcționari conștiințioși, și-a realiza frumoase progrese. Și-a încheiat bilanțul cu active de peste 1.878.000 coroane, și cu un profit de aproape 36.000 coroane din care după subtragerea dividendei, tot restul l'a vărsat fondurilor sale de garanție, și de binefacere întărind cu aceasta institutul și mai mult.

Ca încheiere amintesc buna intențiune a intelectualilor din Năsăud, cari pe 25 crt. au convocat o adunare generală pentru de a-și înființa acolo o reuniune de consum și valorizare, pentru de-a scăpa din mâna hrăpăreților și nesuferiților negustori ovari. Lăudăm intențiunea bună și le dorim succes. Nu ne îndoim că fruntașii satelor din împrejurimi vor ști aprecia aceasta fondare, și vor îndemna poporul de-a se provedea exclusiv dela noua reuniune românească. Credem că cei de azi nu vor fi mai prejos de falnicii strămoși din vremuri.

Andrei.

Din România.

Investirea nouilor Episcopi.

Duminecă dimineața s'a făcut cu o deosebită solemnitate investirea nouilor episcopi: Calist episcop al Argesului și Theodosie al Romanului.

La 9 oare s'a început la Mitropolie serviciul religios, oficiat de episcopul Theodosie al Romanului, asistând I. P. S. Sa Metropolitul Pimen și P. S. Calist episcopul Argesului. După serviciul religios, la palatul mitropolitan s'a format cortegiul de onoare, care a însoțit pe nouii episcopi până la palat.

pentru investirea din partea M. S. Regelui.

Investirea s'a făcut în sala Tronului cu ceremonialul obicinuit. M. S. Regele s'a urcat pe tron având în stânga pe A. S. R. Principele Ferdinand, în prezența mai multor miniștri, deputați generali, episcopi etc.

După suirea pe tron a M. Sale Regelui, aghiotanții regali au condus în fața M. Sale pe PP. SS. Episcopi Calist al Argesului și Theodosie al Romanului, cari erau îmbrăcați în mantia episcopală, precedați de protoereii Capitalei și urmași de arhidiaconii, Mitropoliei cari duceau cărțile. I. P. S. Mitropolitul Moldovei luând cârpile din mâinile arhidiaconilor, le-a remis M. S. Regelui, iar d. C. C. Arion ministrul cultelor a dat citire diplomelor nouilor Episcopi. M. S. Regele a încredințat apoi fiecăruia din Episcopi cârja respectivă, exprimându-și printr-o vorbire, nădejdea, ce o are în ei. După ce ambii episcopi răspund regelui, promițând, că vor conduce spre bine, turma încredințată lor, M. S. le mulțumește și le urează ani mulți și fericiți în scaunele episcopale.

La 1 oară d. a. — după săvârșirea unei scurte rugăciuni la Mitropolie a avut loc o recepție în Palatul Mitropoliei.

Viteoarele manevre regale se vor face între corpul II și corpul V de armată. Vor participa la aceste manevre pe lângă două corpuri de armată, din cari corpul V își are divizia X creată ca devizie activă, numai din anul acesta, și două divizii de rezervă cari se vor prezinta complet echipate, armate și organizate. La aceste manevre va coopera din partea marinei și Divizia de Dunăre. Una din cele două partide va efectua trecerea Dunării.

Ideea urmărită de mult de a se da puțină producătorilor de petrol să-l transporte mai repede și mai eficient la mare, pare a fi pe punct de realizare. Guvernul studiază acum chestiunea înființării unui conduct de petrol din regiunea Prahova până la Constanța.

Din cercetările făcute până acum rezultă că sunt necesare două conducte: unul pentru transportul petrolului și altul pentru transportul petrolului lampant.

Prima conductă va servi producătorilor cari voiesc să înființeze rafinerii la Constanța; a doua societăților cari au rafinerii în județele Dâmbovița și Prahova.

Flota aeriană a Franței.

Camera franceză a admis cu 452 voturi contra 73, programul naval, elaborat de ministrul Delcassé. Pe baza acestui program, Franța se va îmbogăți cu un număr considerabil de cuirasate, crucișătoare, torpiloare și submarine, a căror construcție va necesita sumidabila sumă de un miliard patru sute de milioane, care a fost repartizată pentru o perioadă de 8 ani.

In timp ce Camera discută programul naval, Senatul se ocupă de organizarea flotei aeriene. Ministrul războiului a cerut Senatului un credit de 10 milioane — peste cele 12 milioane înscrise în bugetul anului 1912 — pentru organizarea flotei aeriene.

Astăzi Franța are 13 flotele aeriene, cari numără la un loc 208 unități. E vorba ca grație noului credit să se urce numărul flotelor la 27 cu un total de 344 unități. Pe lângă aeroplan, se vor construi și 15 baloane dirigibile, a căror necesitate a fost recunoscută de secția aviației a ministerului de războiu. Fiecare flotilă aeriană va fi servită de 12 automobile cari vor transporta materialele explozibile și piesele de rezervă; un al 13-lea automobil va servi de atelier de reparațiuni.

In comparație cu flota aeriană a Germaniei, cea franceză e cu mult superioară. Aviatorii francezi sunt mult mai iscușiți, aeroplanelor mai bune; și nici în ceea ce privește dirigiabilele, căci baloanele ei, tip Zeppelin, au o viteză de 70 kilom. pe oră, pe când viteza dirigiabilelor franceze e numai de 45 kilom.

Aviațiunea militară a Franței va primi în cursul anului 1912 o nouă organizare, iar bugetul anului viitor îi va aloca o sumă de 25 milioane.

ȘTIRI.

— 14 Februarie 1912.

Regele Bulgariei în călătoria sa spre Sofia s'a oprit eri în Budapesta și a vizitat pe arhiducele Iosif.

—x—

Necrolog. Cornelia Ertl n. Bésán ca soră, Dr. Virgil Bésán și Zeno Bésán ca frați, Margareta Rausch n. Katona, Livia, Madeleine, Ion, Cornelia și Francisc Ertl ca nepoți și nepoate de soră, Sofia d'Athanasievits și Virginia Dregan ca mătușe, Ioan Dregan ca unchiu, Dr. Nerva Dregan și Dr. Brutus Dregan ca verișori, Ioan Ertl ca cumnat, în numele lor și al numeroșilor conșanțeni, aduc la cunoștință, cu inimă frântă de durere, că Dr. Cornel Bésán, notar public regesc în Buzăia, a încetat subit din viață în Timișoara, Duminecă în 12/25 Februarie 1912 la ora 6 dimineața, în etate de 42 ani. Rămășițele pământești au fost transportate Luni în 13/26 Februarie la Lugoj în capela din cimiteriul gr. or. român, de unde vor fi așezate Marți în 14/27 Februarie la orele 3 după amiază, spre odihna de veci, după ritul bisericii române ortodoxe răsăritene.

Lugoj, 12/25 Februarie 1911. Odihnească în pace!

— Cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, amicilor și cunoștințor, că mult iubitul nostru soț, cumnat și unchiu Nicolae Grozea, funcționar judecătoresc în penziune, membru al »Asociațiunii«, membru al comitetului bisericesc, școlastic și comunal din Tohanul-vechiu, după un morb repentin, împărțit fiind cu St. Taine și-a dat noului său suflet în mână Creatorului Lui, în 26 Faur st. n. dimineața la 6 oare, în al 81-lea an al vieții și în al 50-lea al fericeitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpului decedat se vor depune spre vecinică odihnă Mercuri, în 28 Faur st. n. la orele 2 d. am. în cimiterul gr. cat. din loc. Ana N. Grozea, n. Popa, soție. Eliza și Ioan Comșa, Efrosina G. Pantea, Maria G. Grozea, Lina I. Grozea, cumnați și cumnate și numeroși nepoți și nepoate.

Tohanul-vechiu, în 25 Febr. st n. 1912. Dormi în pace scumpul nostru!

—x—

Secțiunea română a expoziției »Die Frau in Haus und Beruf« din Berlin. Sâmbăta trecută a avut la Grădina Zoologică din Berlin deschiderea Expozițiunii de »Die Frau in Haus und Beruf« de sub patronajul M. S. Împărăteasa Germaniei. Secțiunea românească, în care sunt expuse lucrări de artă ale M. S. Reginei Elisabeta, ale A. S. R. Principesei Maria și ale Doamnelor din Societatea Capitalei, impunătoare prin superioritatea lor artistică, a fost vizitată imediat după deschiderea de M. S. Împărăteasa Germaniei. A fost primită cu toate onorurile convenite de Principesa de Wied, de Ministrul plenipotențiar D. A. Beldiman și de delegatul țării d. profesor Al. Tzigara-Samurcaș.

—x—

Nouă religie în Japonia. Și până acuma Japonia a dat dovezi, că vrea să rupă cu tradițiunea orientală învechită, înlocuindu-o cu cultura apuseană. Cea mai nouă — și poate cea mai grea și mai însemnată problemă a guvernului japonez este însă, că are de gând să introducă și o nouă confesiune în imperiul japonez. In urma multelor obiceiuri apusene, introduse între grănicelii imperiului lor, actuala generație japoneză nu se mai împacă cu preceptele prea tocite ale budhismului și shintoizmului. E vorba de introducerea creștinismului în locul lor. Se înțelege însă, că nici această religie nu va fi acceptată în integritatea ei, ci va fi prelucrată, unificată cu celelalte două, formând astfel din trei sisteme vechi religioase, unul nou. Este de remarcat, din acest incident, faptul, că guvernul recunoaște absolută necesitate a religiei ca instituție de stat, și aceasta — fără doar și poate — pornind din premisa, că poporul are lipsă de o hrană spirituală, de un ideal înălțător, nefiinduri în deajuns hrana materială. Și guvernul japonez este convins, că îndeplinirea acestei mari probleme — pentru care va consulta pe mai mulți savanți — îi va succeda.

—x—

Donec eris felix... N-a mințit cine a spus, că »banu-i magne«. Un mașinist din Franța, cu numele Cauffre, care până acum era părșit și uitat de toate neamurile, s-a pomenit de-odată inundat de vizite. Numitul a câștigat milioane acestea primul câștig — de șir milion — al unei loterii de binefacere — și jată-l ajuns de-odată »bunul frate«, »scumpul unchiu«, »neuitatul văr« și »scumpul amic« al tuturor rudeniilor și cunoștințor, cari până acum li dă-

îndată ce casc însă gura, cad jos. Iată!

(Pune ochelarii din nou pe nas și știe că iși pipet răgușit).

Aăh!!!

(Ochelarii cad).

Vedeți? M-am gândit să-i lipesc de nas — dar n'aș mai putea să mă despart de ei pe urmă și așa da de alte belele.

(Surizând).

De altfel aduc și ochelarii foloșele lor!

Vrei să nu vezi pe mama pădurii, spre pildă — n'ai decât să te faci miop. Te prefaci că dai în gropi, că nu cunoști pe nimeni. Auzi în urma ta: »Ce mai vită încălțată!«, dar ce-ți pasă! Mine că nu te-a încălțat mama pădurii! — Vrei să dai un ghionț sdravân cutărui imbecil. Te apropie frumuseț, îți faci pe plac și pleci: murmurând: »O, pardon!« Vrei să calci pe domnișoara cutare pe picior, în semn de confidență sufletească. Toată lumea, care va băga de seamă — dacă va băga de seamă — va zice: e miop la picior (se corectează) — o, nu, n'a văzut, bietul om! — Iată, îți așezi ochelarii frumuseț pe nas...

(Ochelarii cad la pământ și se sparg).

Ce-am făcut?!

(Față desperată. Se apleacă repede și-i ridică).

S-au dus! Frumuseț de geamuri!

Mă aruncă afară Cleopatra! Stau să turb de năcăz...

(Dă cu degetul printr'una din deschizături).

Ce mă fac?! O să-mi scoată ochii! Traian al ei cu ochii scoși!

(după un moment de răzgândire, vesel).

Stai nene, asta e salvarea mea!

(Își pune ochelarii spărți pe nas). Văd minunat! Uite, coala domnișoara...cum îi zice? Coala domnul...cum îl cheamă?... Perfect!

Să știți că-mi pun geamuri nouă. Sticla curată! Limpede ca cristalul. N'a purtat Traian sticla curată?

Dar n'am ochelari pe nas?

Cleopatra mea n'o să bage de seamă câtăva vreme. După ce mi-a văzut rana cicatrizată de pe umăr va fi împăcată, să fac!

Așa am să fac!

Și vedeți, ochelarii îmi stau acum! Mi se speriau ochii de sticla blăstămată.

(triumfal).

Minunat! Pleacă la optician. li cer o fereastră! Intreagă pentru ochelari. Ce nu sacrific eu pentru Cleopatra?!

Iar mâne, mâne... o cer de nevastă... da, o cer de sigur de nevastă... (pleacă cu un aer solemn).

deau cu piciorul. Dar Cauffre a băgat de seamă apucătura — și din tot câștigul a promis singur numai portăreii suma de 500 fr., cu condiția însă să-și facă datoria: să închidă poarta tuturor vizitatorilor. Portăreasa conștiențioasă, a fost atât de punctuală, încât nici măcar un ziarist nu a putut pătrunde la domnul milionar, ca să-i ceară un interviu.

În jurul grevelor șferilor din Paris. Am anunțat în unul din numărul trecut, că în mai multe automobile din Paris au fost aflate și au explodat mai multe bombe. Deși nu se știe sigur cine-s făptuitorii atentatelor, poliția crede, că bombele au fost puse de nouii șferi angajați în locul greviștilor; pe când proprietarii societăților de automobile sunt de părere, că făptuitorii sunt inșiși greviștii, cari închirind automobile pe un timp mai scurt, au ascuns bombe în perinele automobilelor. Fără îndoială însă e vorba de un complot anarhist.

O plângere ne vine din partea credincioșilor gr. or. ai comunei Apața (protopresp. Brașov), în care mai mulți țărani, după ce n-au descris starea anormală, de condamnat chiar, care le-a creat-o «părintele lor suflătoare», ne întreabă: «ce să ne știm noi face cu preotul nostru? Reținem din plânsoare următorul pasagiu:

«Am făcut arătare și la Prea Venerabil Consistoriu, dar de geaba. Cât să mai așteptăm, d-le redactor? Ce-i de făcut? Vezi D-la, oamenii noștrii și-au pierdut răbdarea. S-au născut multe păreri, unii zic, să-l arătam la ministru. Unii zic să-i luăm cheile, să nu mai intre în biserică, unii zic și să mai grozav — că vezi, adă s-au instrăinat oamenii de biserică și de preot, încât mulți nu l-au lăsat cu crucea iar la biserică nu mai merge aproape nimeni». etc. etc.

De cealaltă parte a «plânsoirii» nu mai amintim. Cuprinde lucruri, cari ar lovi prea mult în bunul simț al cetățitorilor și — poate — ni s-ar părea și prea exagerate, dacă n-ar fi întărite cu dovezeci și patru de iscălituri proprii.

Atragem atențiunea forurilor competente asupra acestor stări de sperare, cari în fața noii primejdii a episcopilor ungurești, deschid larg porțile înaintea inamicului, care cu atât mai ușor va putea pescui în turbure.

«Plânsoarea» țăranilor am înaintat-o dealfel ofiului protopopesc.

O demonstrație contra lui D'Annunzio. Din Viena ni se scrie: În adunarea generală a Bibliotecii Centrale, ținută zilele aceste, a avut loc o dezbateră interesantă asupra lui Gabriele d'Annunzio. Președintele societății a vorbit despre principiile, cari dăduse cu privire la introducerea operelor poetice în bibliotecă și a reamintit că Gabrielle d'Annunzio, care la pamfletele sale a insultat Austria, în modul cel mai trivial, nu mai poate fi numărat printre acei scriitori, ale căror opere merită să fie introduse în bibliotecă. El a propus deci ca operele lui d'Annunzio, cari și așa nu s-au mai culesc în ultimii ani, să fie șterse din catalog. Propunerea a fost admisă cu toate voturile minus unul.

Povestiri pentru copii și tinerime. Săptămâna aceasta a apărut în tipografia noastră o broșură de 2 coale, conținând 3 povestiri pentru copii și adulți, prelucrate după isoavele străine, de învățătorii dela școlile noastre primare din loc, d-nii Radu Prișcu și Diță Mușlea. Broșura aceasta, care paremi-se e începutul unei serii întregi de povestiri, deoarece am văzut pe ea, într-un cerc N-rul 1. — conține trei povestiri draguțe, scrise într-un stil curat românesc și cât se poate de ușor, potrivit priceperii copiilor noștrii. Are cinci ilustrații frumoase și se vinde pentru bagatelul preț de 12 bani. Broșura aceasta se deosebește mult de altele de felul ei, prin faptul, că îi dă copilului posibilitatea de a pătrunde cu mult mai ușor înțelesul povestirilor, cu ajutorul ilustrațiilor, ceș-ce până acum nu s-a făcut la noi: ca povestii bune, instructive, și cu preț atât de ieftin, să fie provăzute și cu ilustrațiuni. Scopul autorilor nu e — cum vor crede mulți — să facă concurență altor scrieri de felul acesta, ci de a da în mâinile copiilor și a tinerimii o lectură instructivă și sănătoasă, apoi mai cu seamă de a schimba obiceiul vechiu, ce domnea mai ales la școlile noastre primare de aici, dar și la alte școlile, de a nu da elevilor la finea anului cărți, pe cari le cunosc deja din școală și povestiri nouă și instructive, în urma cărora să se aleagă și cu cunoștințe frumoase.

Această broșură, cât și cele ce-i vor urma — poate fi folosită cu mult succes și ca lectură pentru înmulțirea cunoștințelor din istoria naturală — în clasele III—IV și VI, dându-se elevilor posibilitatea de a cunoaște mai de aproape diferite animale ca d. e. cecoa-

tărcul, iepurele, arișul, ursul, lupul, împărătușul etc.

Boale cauzate de unde electrice Telegraful fără sarmă, ca ori ce lucru omenesc are și ea relele ei. Sunt boli pricinuite de unde electrice. Velocipelele, automobilele, aeroplanele și baloanele sunt și ele pricinuitoare de boli, — nu numai de accidente, — la cei cari se înolelesc cu întrebuințarea lor. Un medic de pe vasul francez de războiu «Descartes» a observat la soldații de la telegraful fără sarmă anumite turburări nervoase; turburări la ochi, erupții ale pielii, bătăi de inimă cu înțepături. El crede, că marinarii au ajuns așa de nervoși tocmai din pricina telegrafului fără sarmă și a electricității întrebuințate.

Expoziție de industrie casnică românească în Sibiu. Colecțiunea doamnei Maria Cosma, va fi deschisă numai din 3 Martie până în 31 Martie n. a. c. în fiecare zi la ora 10—12 a. m. și 2—4 p. m., în Strada Schewis Nr. 15 din Sibiu. Taxa de intrare e de K 0.50. Venitul este destinat pentru școala Reuniunii femeilor române din Sibiu

Știri mărunte. Cu 1 Aprilie oficiile postale austriace încă vor introduce «scrisorile-depeșe» ca în Ungaria, cu deosebirea însă, că taxele vor fi mai mici decât la noi.

— Văduva contelui Aehrenthal s-a prezentat ieri în audiență la Maj. Sa mulțumindu-i pentru condolențele exprimate din prilejul morții contelui Aehrenthal.

— Alaltădă seara a murit în Luxemburg, marele duce Wilhelm.

— Românii bucoveneni au pierdut un nou post conducător, pe care l-au avut până acum. În locul fostului president al consiliului cultural al țării, bar Al. Hormuzachi, care a demisionat. — a fost numit deputatul armeano-polon Stefanowicz.

— Noui tarif de persoane pe căile ferate ungare va intra în vigoare, după știri din Budapesta, pe la mijlocul lunii Mai.

Caut un scriitor pentru cancelaria mea advocațională. — Dr. Traian Pop advocat. (Brașov).

Înmormântarea regretatului Dr. Liviu de Lemenyi s-a făcut Duminică în asistența unui public deosebit de numeros și distins, care a ținut să dea defunctului ultimul onor pământesc. În asistență s'au remarcat numeroase delegațiuni ale societăților românești, între cari delegații din Săliște, Sebeș, Miercurea, Mediaș, Ibașfalău, Făgăraș, Dicio-St.-Mărtin, Brașov etc. Dintre streini au luat parte episcopul Dr. Teutsch, fostul prefect Bauszner, vicecomitele Fabritius etc.

Serviciul funebrel l-a oficiat P. S. Sa Protosincelul Dr. Roșca asistat de d-nii Voileanu, Dr. V. Bologa și diaconul Dr. Stan. Pe un car special erau depuse numeroase cununii, între cari cununii din partea «Albinei», a partidului național român, a băncii „Furnica” și altele. La prohodul oficiat în catedrală a asistat și I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Mețianu și P. C. Sa Arhimandritul Dr. II. Pușcaru.

După terminarea prohodului a vorbit în catedrală dl Dr. V. Bologa iar în cimitir dl Dr. N. Comșa în numele partidului național, relevând marea pierdere ce-a suferit-o neamul românesc prin moartea acestui distins fruntaș al său.

Între plânsete și suspine generale coșciugul a fost apoi coborât în groapă.

Odihnească în pace.

Correspondență din Epir.

— Sosirea noului valiu. — O reprezentare școlară. — 24 Ianuarie. — Ianina, 7 Februarie v. 1912.

La 26 Ianuarie a sosit în orașul nostru noul Valiu, Ex. S. Mehmed Aly Bey, originar din Ipek (Albania de Nord). El a fost primit cu mare pompă de toate autoritățile locale, precum și de școlile musulmane și nemusulmane.

Școala română l-a primit înțonând imnul corpului al III-lea de armată, sub conducerea măestrului G. Kiriazi, iar directorul școlii Dl. V. Diamandi i-a urat, în franțuzește, bună sosire, la care Valiul i-a mulțumit de atențiunea dată.

În ziua de 28 Ian. directorul școlii, Dl. V. Diamandi, împreună cu președintele Eforiei române din localitate, d-nul Dr. N. Vasilak, s-au prezentat Valiului să-l salute din partea Aromânilor. Valiul i-a primit cu o deosebită prevenire, înfățișându-i de ținută și inteligența elevilor, urând în același timp progres școlilor românești.

În ziua de 2 c. Ex. Sa Valiul, însoțit de directorul secțiunii școlilor din Vilayet (Mearii Mudir) a vizitat școala română, asistând chiar la prelegeri și a plecat foarte mulțumit.

Noul Valiu promite foarte mult, este un tânăr învățat, cunoaște limba franceză și puțin limba germană.

În seara zilei de 4 c. s-a jucat în localul școlii române piesa «Perușana», lucrată în dialect de d-nul profesor T. Carafol.

Pe lângă un număr public românesc a asistat și consulul României, care a rămas încântat de felul cum elevii au jucat piesa.

La orele 8, orchestra școlii, sub conducerea măestrului G. Kiriazi, a înțonat imnul românesc «Părinteasca Dămandă», apoi un marș și o mazurcă, toate bine executate de elevi.

Între acte s'au recitat poeziile «Românul nu pierde» de elevul Cațoli și «Ginta Latină» de elevul Sterie V. Diamandi, s-a cântat de orchestră «Balul Mărăcin», Valsul Cleopatra, Noile de ploale, «Nu va Dada s'imi marită» (în dialect), 2 alte bucăți, iar corul școlii în uralele publicului a înțonat «Deșteaptă-te Române».

Piesa în 4 acte a fost foarte bine jucată de elevii școlii, cari au fost viu felicități de public.

Cu această ocazie țin să vă facunoscut, că ziua de 24 Ianuarie a fost sărbătorită de școala Română de aici în mod foarte solemn.

Dimineața la orele 10 a. m. s-a ținut în sala școlii și în fața patriotului consul al României, d-nul S. Greceanu, o prea frumoasă conferință, ținută de d-nul A. Milla, profesor de istorie. La sosirea d-lui consul s-a înțonat de orchestra școlii imnul Regal, ascultat de toți în picioare. La fine, după ce d-nul director al școlii a mulțumit la toți, elevii școlii într-un glas puternic au înțonat imnul «Deșteaptă-te Române».

După prânz elevii au eșit în excursiune, iar seara la întoarcere răsună orașul de cântecele lor patriotice, strângând admirația tuturor.

Cor.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Avis. Duminică după amiază se vor licita în casina română ziarele, spre a fi subabonate.

Mușcată de un câne turbat. Eri înainte de prânz a fost mușcată de un câne ciobănesc femela Elena Moțoc din Brașov (Podu Crețului 101). Un cărciumar din apropiere împușcând cânele, a chemat pe medicul veterinar, care a constatat că cânele era turbat. De oare ce cânele avea mai multe răni, produse de mușcăturile altor câni, căpitanatul poliției a ordonat închiderea cănilor pe teritoriul Brașovului, timp de 40 zile, începând din 27 l. c.

Femeia mușcată a fost transportată la institutul Pasteur din Pesta.

Pentru masa studenților români din Brașov s-au mai făcut următoarele contribuții: institutul de credit și economii din Făgăraș »Furnica» 100 cor.

Primească marinimoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.

Remunerare. Ministrul de Interne a remunerat pe iesitul sergent major de poliție Iosif Dimény cu 50 cor., având în vedere curajul și priceperea deosebită dovedită la prinderea cunoscutului bandit Fazekas Ferencz, care, evadând din penitenciarul Brașovului, e refugiat pe teritoriul Sinaii.

Din fundațiunea Mathilda de Trauschensfels este de împărțit un stipendiu de 600 coroane. Doritorii de a obține acest stipendiu au să dovedească cu atestat dela autoritatea locală, că apartin orașului Brașov. Mai departe au să dovedească, că sunt înscriși și frecventează prelegerile la vre-o universitate, sau că și-au câștigat la un gimnaziu superior, sau la un gimnaziu real sau la o școală egală cu aceste două din urmă, un atestat, pe baza căruia se pot înscrise la vre-o universitate. Stipendiu să împarte — fără a face deosebire de religione și naționalitate — pe întreg timpul de studiu. Petițiunile înscrinate cu documentele necesare și timbrate cu timbru de o coroană sunt a se prezenta la Magistratul orașănesc până la 15 Martie 1912 la 12 ore din zi. Petițiunile, cari nu vor avea docu-

mente necesare sau cari vor intra după termin, nu vor fi luate în considerare. — Magistratul orașănesc.

Trupa de actori din Tegernsee va da, azi mâne și poimâne câte-o reprezentațiune în Reduta orașului. Astăzi se va reprezenta piesa «Almenrausch și Edelweiss», mâne «Proceshansel» iar poimâne «Im Herbstmanöver». Atragem atențiunea publicului românesc asupra acestor reprezentațiuni.

Elit-proiectograf Europa. Mercuri și Joi se va reprezenta următorul program: D-l Keipp ca artist scamator (comie). Aer fluid, (instructiv). Morișca ca poet, (umor). Dragostea pescarului, (dramă). Cai militari în vad, (după natura colorat). Ruine bizantine, (Tablouri din călătorie). Drept strein, (dramă), Villa electrică, (umor).

Local de întâlnire pentru Români din Brașov este restaurantul Suciu, aflător în cel mai frumos loc al Brașovului, pe promenada de jos, lângă stațiunea tramvaiului. Aviz Românilor călători prin Brașov.

Restaurantul Suciu are o bucătărie excelentă și beuturile cele mai bune și cu prețuri ieftine.

Litere, arte și științe.

Genealogia Românilor de viță vechiă.

— Mosaic istoric — de Aurel-Horea Mureșianu.

O vreme nouă își ia începutul. Primejdia turcească face pe Europeni să-și aducă aminte de Români, să le prețuiască vitejia. Din neam românesc se născu și acela, care încunună cu glorie epoca acestor vremi viforoase. «Născut din țara români și din mamă greacă (Valacho enim patre, matre verograeca natus)», lăncu din Hunedoara, voevod al Ardealului, Ban de Severin și guvernator al Ungariei, era menit să «înțerte cu virtuțile sale pe toți ceilalți bărbați vestiți în cele ostășești ai Ungariei» și «a măriț prin aceasta nu atât gloria Ungurilor, cât gloria Valahilor, din cari el s-a născut» (non tam Hungarici, quam Valahis, e quibus natus erat, gloriam auxit), scrie în cartea sa de istorie a Europei papa Piu al II-lea (Aeneas Silvius Piccolomini). O bărbăție românească a flului său, a regelui Matei, a căruia domnie a fost una dintre cele mai glorioase în istoria Ungariei, o preamărește și învățătorul Bonfiniu, care spunea despre Români, că se «luptau mai mult pentru limbă, decât pentru viață».

Dar pe lângă multe izbânzi aducătoare de fală și de mărire, care dădură dovezi Europei de vechile virtuți românești, scăderea începe să pătrundă printre șirurile Românilor, mai ales în țara Ungurească, unde Români rămaseră aproape fără deșprișing și-și pierdură încet-încet toată vaza lor politică și bisericăscă de mai înainte. Fugarii se îngrămădesc pe pământul român. Vechile familii boerești erau din zi în zi strămutate. Mulți sărăciseră cu totul din pricina lăcomiei Grecilor îmbrățiși și lacomi. Se ivi o epocă tristă, care nu numai că nu ajută limba românească să înainteze, dar o înjosă, o scoase din casele multor familii, cu cari împreună, căzu și se adânci în popor.

Germanii acestei căderi se iviră însă mult mai înainte. Amestecul cel mult de sânge aduse dezbinare în familiile românești. Ura, cearta se vără între ele. Omorurile erau obicnuite. Familii luptau unele împotriva altora. «De la cap se împute peștele», zice Românul. Pildă dăduse chiar și curtea din Byzant, pe care slăbirea și destrămarea morală, o împinse în brațele păgânilor căuceritori. Iar pricina fu și aici amestecul cel mare între neamuri.

Familii desmoștenite, copii fără de părinți, părinți fără fi, erau lucruri obicnuite în țările acestea nefericite. Pe lângă asta lăcomia vecinilor, cari răvneau ca niște fiare flămânde după averea bietelor țări românești. Nici un om de geniu, ca Ștefan cel Mare și Bun, nu poate întemeia un tron statornic în Moldova. Grecii se înmulțesc. Siretenia lor învinge, ei sunt sprijiniți de Turci. Priu țările vecine se înmulțesc fugarii desmoșteniți. Dar nimeni nu-i bagă în seamă. Ei cad și se pierd în popor. Un călugăr arab, Caut din Antiohia, care a călătorit prin aceste vremi în Moldova, ne-a lăsat amintire despre soarta tristă a boerimeii celei vechi românești. El ne spune, că văzuse pe mulți dintre cei mai nobili bărbați, îmbrăcați în stralele cele mai ordinare, pe când cei noiveniți se îmbrăbasă în belșug.) Limba românească

*) Dimitrie Cantemir ne spune în cronica sa, că Moldova primi multe familii «mpărătești», după căderea Constantinopolei în puterea Turcilor.

neamul românesc erau detronate. În aceeași vreme scăzu și bunăstarea țărâniei. Același lucru se întâmplă și în Ungaria. Boerimea veche sărăci, iar țărâniea căzu în robie, în iobăgie.

Dar — o ironie a sorții! — aceasta a fost și epoca de aur, pentru Grecii din țările Românești și pentru Unguri, cari, după ce Ungaria căzu în mâinile Turcilor, făcură din Ardeal o Ungarie mică, în care se concentrează politica ungurească timp de două veacuri, adecă dela Ioan Zapolya, încununat și rege al Ungariei și până la Francisc II Rákotzi, care moare în exil între Turci. Acești principii protestanți ai Transilvaniei, ajutați și de regii Franciei, se luptă strâns împotriva Habsburgilor și a partizanilor lor catolici — lupte învergunate, între Curuși și Lobonți, între naționaliști și imperiali, cari la urmă înving și pun capăt și «epocii de aur» a Transilvaniei.

Ca să pricepem schimbarea cea mare, care s-a petrecut în Europa în veacurile din urmă, începând dela despărțirea bisericăscă dintre Apus și Răsărit, care a crescut mai ales în timpurile Renașterii, trebuie să înfățișăm Europa, precum era ea în veacul al 11-lea. Lumina și cultura, învățăturile și arta, veneau din răsărit. Curțile din apusul Europei căutau să semene celor din răsărit, și mai ales din Constantinopolea, «împărăteasa cetăților». Urmele acelei culturi s-au păstrat în sufletul poporului nostru românesc, care în copilăria, în junețea și chiar și în anii bărbăției lui, s-a hrănit din roadele ei și care și azi ne spune în povești lucruri, cari odinioară se întâmplau aveau, căci toate au un sâmbure de adevăr, din întâmplările trecute. Acei împărați, a căror faimă se răspândește peste mări și țări, la a căror curți veneau crai din toate părțile lumii să le pețească fetele măndre și frumoase, pentru cari ei își dădeau uneori și viața în lupte cu bălaurii și cu smei, cari răpeau pe acele domnițe. Și de fii de împărați, cari mergeau până în țările bălaurilor, ca să caute pe surorile lor răpite de acei bălauri cu buzdușane. Poveștile noastre ne mai amintesc de împăratul Roșu și împăratul Verde, în cari se ținuesc culorile partidelor byzantine, cari se întreceau între ele în Hipodroame și ajungeau uneori la bătăi grozave, precum fu și vestita răscoală. «Nica» dintre partidul celor Verzi și al celor Albaștri.

Și noi în micimea și nemernicia noastră, câtăm și azi să urmărim cetele și dușmăniile strămoșilor, în loc să ne unim în «cugete și simțiri».

(Va urma).

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta. 27 Febr. Episcopul Dr. Radu, în drumul său spre Roma, s-a prezentat ieri prim-ministrului Khuen înmănuându-i memoriul redactat în conferința din Blaj.

POSTA REDACȚIEI.

Celor 16 teologi orădani elimitnași. Având a vă face de urgență o comunicare importantă, vă rugăm să ne notificați cât mai curând adresele d-voastră esacle.

M. M. Budapesta. Trimite cele puse în vedere. Se vor publica. — Salutări.

T. R. în U. Cele trimise s'au publicat. Sunt bune. — Salutări.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Brasov et Comp Redactor responsabil: Ioan Brodea.

Prea stimatelor familii!

Doresc din inimă, ca fetele să se mărite și astfel să aibă prilejul a-și comanda trusou (ștafrungul) la mine.

Am tot felul de mărfuri la modă, precum: mătăsării de haine de mirese Poupinurii, Grenadinurii, Champanurii Ștofe engleze, delinurii franceze, cretane, albituri, plapome de mătăsă, umbrele japoneze, bluze de mătăsă etc. etc.

Asemenea și articole pentru domni: pălării, gulere, jobene, cămăși, cravate, ștofe de haine etc.

Lucruri de mână, mătăsării de cusut și bambăcării de tot felul.

La cerere efectuăm momentan comandele franco.

Cu stimă Emil Petricășu, comerciant Turda, telefon Nr. 96.

